

RECULL
D'EXPERIÈNCIES

PRIMERA FASE 2020/2021

**FEM
ECO**

connectem el gènere
i el medi ambient
a l'escola i al món

FORMACIÓ, INVESTIGACIÓ I SENSIBILITZACIÓ A
LA COMUNITAT EDUCATIVA

FEM ECO

connectem el gènere
i el medi ambient
a l'escola i al món

EDICIÓ
FUNDACIÓ AKWABA 2021

COORDINACIÓ I REDACCIÓ
BEGOÑA CARRERA REDONDO
NÚRIA GÓMEZ CAMPRUBÍ
QUIM LUCHA MARIMÓN
EMMA CASADEVALL SAYERAS

IL·LUSTRACIÓ PORTADA
AMAIA MARTIN / SUPERCORBA.NET

DISSENY I MAQUETACIÓ
IOLANDA GUÀRDIA

FOTOGRAFIES
FUNDACIÓ AKWABA
MIQUEL TAVERNA

PRODUCCIÓ GRÀFICA
H-RESULT

IMPRÈS EN PAPER RECICLAT

CRÈDITS
CREATIVE COMMONS

Sou lliures de copiar i distribuir l'obra amb les condicions següents:

Reconeixement. Heu de reconèixer els crèdits de la manera especificada per l'autora. Citant la procedència i comunicant-t'ho a la següent adreça: educatiu@fundacioakwaba.cat

No Comercial. L'explotació de l'obra queda limitada a usos no comercials.

Sense Obres Derivades. L'autorització per explotar l'obra no inclou la transformació per crear una obra derivada.

ÍNDEX

Fem Eco al centre educatiu? LA CAMPANYA	04
Fil d'aprenentatges DELS MÒDULS FORMATIUS I DELS ESPAIS DE REFLEXIÓ	08
Mecanismes de canvi copsats ELEMENTS CLAU PER A LA TRANSFORMACIÓ	32
Quadre de participació PER CENTRES EDUCATIUS	34
Valoracions DE L'ALUMNAT, EL PROFESSORAT, LES EDUCADORES I DE LA PRACTICUM PEDAGOGIA	36
Difusió A PROFESSIONALS DE L'EDUCACIÓ I CIUTADANIA	40
Agraïments A TOTES LES QUE HO HAN FET POSSIBLE	42

Fem Eco al centre educatiu?

LA CAMPANYA

Fem Eco: connectem el gènere i el medi ambient a l'escola i al món és una campanya d'educació per a la Justícia Global de la Fundació Akwaba que vol fomentar les cures a través del dret a la no discriminació i el dret al medi ambient sa a les comunitats educatives.

S'ha implementat la primera fase a 15 grups classe de 6 centres educatius de Catalunya el curs 2020-2021, arribant a 306 alumnes i 103 mestres i professorat. Aquesta primera se centra en el centre educatiu i la segona fase se centrarà a l'entorn del centre educatiu, tot amb una mirada de justícia global.

Trobada de l'equip d'educació per a la Justícia Global el 18 de febrer de 2019

ES PARTEIX DE

L'experiència en campanyes anteriors des de l'any 2005 que han tractat 5 dels eixos temàtics de l'educació per a la Justícia Global: perspectiva feminista, pau i noviolència, relacions de poder, drets humans i governança, justícia econòmica i social i interculturalitat crítica. Per primera vegada, Akwaba ha incorporat a les campanyes amb Fem Eco el sisè eix temàtic que és **justícia ambiental**, tot vinculant-lo amb la **perspectiva feminista** per tal de reforçar l'ecofeminisme.

La trobada de l'equip d'educació per a la justícia global, format per especialistes que tenen un recorregut amb la Fundació Akwaba. Es tracta de persones del món de la participació comunitària i l'educació que han aportat la seva visió sobre aquesta necessitat de tractar la convivència als centres educatius.

Eixos temàtics d'educació per a la Justícia Global per treballar l'ecofeminisme, centrant-nos en la perspectiva feminista i la justícia ambiental. Esquema adaptat de <https://www.lafede.cat/ca/educacio-per-a-la-justicia-global/>

LA PRIMERA FASE

Formació, investigació i sensibilització a la comunitat educativa.

S'emmarca en un treball d'educació per a la Justícia Global i està concebuda des de l'enfocament de gènere basat ens drets humans (EGBDH). Incideix en els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS 4 Educació de qualitat i ODS 11 Ciutats i comunitats sostenibles).

El marc conceptual, elaborat per Marien González Hidalgo, membre de l'àrea d'ecofeminismes d'Ecologistes en Acció.

Podeu trobar marc conceptual a:

<https://femecoakwaba.wordpress.com/materials-educatius/>

Escola Ernest Lluch

CONCEPTES CLAU

ECODEPENDÈNCIA

Condicció característica dels éssers humans per la qual necessiten la naturalesa i estan subjectes a les seves limitacions i condicions.

CURES

Accions que consisteixen a vetllar pel bé o pel bon estat d'algú o d'alguna cosa.

VULNERABILITAT

Condicció d'un ésser susceptible de ser afectat, danyat o perjudicat, físicament o moralment.

INTERSECCIONALITAT

Reconeixement, des de tots els trets identitaris, de la multiplicitat d'opressions per a l'anàlisi de les desigualtats en cada context.

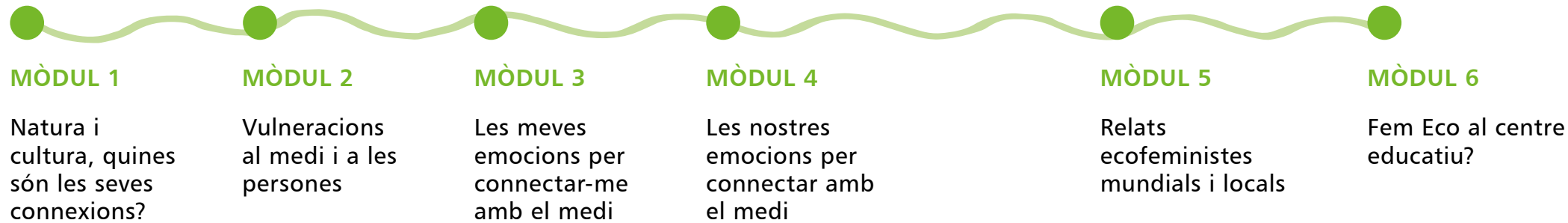

INTERDEPENDÈNCIA

Condicció per la qual s'estableix una condició recíproca de dependència.

Fil d'aprenentatges

DELS MÒDULS FORMATIUS I ELS ESPAIS DE REFLEXIÓ

FORMACIÓ INICIAL AL PROFESSORAT

L'ecofeminisme com a resposta

OBJECTIUS

- Repensar els models econòmics i socials posant la vida al centre.
- Apropar recursos i context sobre l'ecofeminisme.

CONCEPTES CLAU

- Interdependència, ecodependència, vulnerabilitat, cures.

Foto 1. Escola Cèsar August

Foto 2. Institut Montjuïc

Foto 3. Escola Especial Mare de déu de Montserrat

Foto 4. Escola Ernest Lluch

CLAUS

- Apropar nous coneixements (teories ecofeministes) al professorat.
- Identificar pràctiques ecofeministes existents en la tasca docent i de centre.
- Presentar activitats i continguts perquè el professorat les visqui i les adapti als seus grups.
- Contacte amb els grups de docents que treballen la sostenibilitat o la cura al medi ambient al centre.

NUSOS

- La rotació del professorat no assegura la continuïtat de les accions.
- A secundària no s'arriba a tot el claustre.
- Les formacions no s'han pogut dur a terme abans d'iniciar els mòduls amb l'alumnat (per la COVID-19).

MILLORES

- Garantir la participació de totes les docents que acompanyaran el projecte, per adaptar els mòduls als grups i complementar les actuacions ja existents en relació a la cura del medi ambient i de les persones.

MÒDUL 1

Natura i cultura,
quines són les seves
connexions?

OBJECTIUS

- Ampliar el concepte de natura i veure la capacitat que tenim en transformar les nostres relacions amb aquesta.
- Entendre'ns com a éssers ecodpenents i interdependents per posar en valor les cures cap a les persones i cap al medi ambient.

COMPETÈNCIES CURRICULARS

- Valoració dels diferents elements que configuren el medi ambient, el territori proper i llunyà, i la naturalesa.

Foto 1. Institut Eduard Fontserè

Foto 2. Escola Ernest Lluch

Foto 3. Escola Especial Mare de déu de Montserrat

Foto 4. Escola Cèsar August

Foto 5. Institut Escola Renaixença

CLAUS

- Vincular conceptes amplis de natura i cultura a un espai a l'aire lliure.
- El format permet recollir el coneixement inicial de l'alumnat.
- Sortir fora de l'aula genera més record.
- Camí sensorial permet connectar amb l'entorn.
- El format "individual-petit grup-gran grup" permet que tots els infants s'impliquin i es recullin més idees.

NUSOS

- L'alumnat no coneix a l'educadora, no la té com a referent i es dispersa.
- Aire lliure dificulta l'escolta per temes acústics.
- A vegades, manca d'energia o interès per encetar el procés.

MILLORES

- Definir més quins són els conceptes a profunditzar sense desenvolupar tants.
- Manca de temps per desenvolupar totes les propostes. (Irene)
- A secundària, fer aquesta primera sessió a l'aula.

MÒDUL 2

Vulneracions al medi i a les persones

OBJECTIUS

- Conèixer i comprendre les causes estructurals que generen les vulneracions del medi i les persones i les conseqüències emocionals de les pràctiques discriminatòries: de racisme, el sexisme, l'aporofòbia, l'adultocentrisme i les explotacions de recursos naturals en l'entorn proper i la quotidianitat (família, escola, barri i món).

COMPETÈNCIES CURRICULARS

- Reflexió crítica sobre les causes i conseqüències dels diferents problemes mediambientals degut a l'impacte de l'activitat humana tant de l'entorn proper com de l'entorn llunyà.

Foto 1. Institut Eduard Fontserè

Foto 2. Institut Montjuïc

Foto 3. Escola Especial Mare de déu de Montserrat

CLAUS

- Introducció de les causes estructurals sobre les problemàtiques de la cura al medi ambient i a les persones.
- Les activitats fomenten el debat tant en el petit grup com en plenària, facilitant l'apropiació dels conceptes.
- L'activitat de rol permet implicar el cos i activar l'empatia cap a altres situacions d'accés a recursos naturals així com la reflexió sobre les desigualtats globals.

NUSOS

- Algunes de les activitats són molt teòriques i part de l'alumnat desconnecta en algun moment.
- S'inclouen conceptes o situacions complexes i resulta de difícil comprensió per l'alumnat.

MILLORES

- Simplificar i reduir conceptes.
- Cercar altres dinàmiques que apropin aquests conceptes.

MÒDUL 3

Les meves emocions
per connectar-me
amb el medi

OBJECTIUS

- Desenvolupar competències de gestió emocional entorn a les pèrdues (tangibles i intangibles) com a part del cicle de la vida.

COMPETÈNCIES CURRICULARS

- Capacitat de valorar les pròpies habilitats socials que tenen més i menys desenvolupades com a forma d'apoderament personal i identificació de les pròpies necessitats per la cura d'una mateixa.

Foto 1. Escola Ernest Lluch

Foto 2. Escola Especial Mare de déu de Montserrat

Foto 3. Escola Cèsar August

Foto 4. Institut Escola Renaixença

Foto 5. Institut Eduard Fontserè

CLAUS

- Donar un espai dins de la "dinàmica escolar" a parlar de les emocions i concretament del dol ha sigut rebut positivament per l'alumnat.
- S'ha generat una introspecció progressiva i gradual de les pròpies emocions, evitant sacsejades emocionals massa "brusques".
- Aquesta sessió suposa un punt d'inflexió que apropa la campanya a l'alumnat, fet que es nota en les següents sessions.
- Activitats com les estàtues fomenten altres formes d'expressió (escènica) fomentant la participació diversa.

NUSOS

- Manca de temps per aprofundir en les emocions personals i treballar en la proposta artística (caixa de les emocions).

MILLORES

- Cercar altres espais on poder donar continuïtat a aquestes accions.

ESPAI DE REFLEXIÓ I (ALUMNAT)

Compartim i aterrem conceptes clau

OBJECTIUS

- Aprofundir en els conceptes tractats en els mòduls anteriors i compartir com entenem cadascú aquests conceptes.

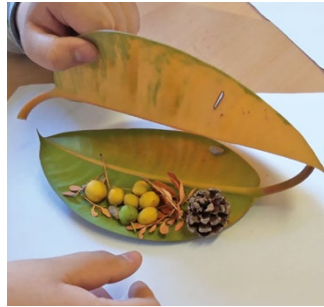

Foto 1. Escola Especial Mare de déu de Montserrat

Foto 2. Institut Eduard Fontserè

Foto 3. Institut Escola Renaixença

Foto 4. Escola Cèsar August

CLAUS

- El debat permet relacionar els conceptes de la campanya amb experiències pròpies.
- L'activitat inicial de posicionament permet observar l'opinió de cadascú davant de cada frase tot i que posteriorment aquelles persones no intervinguin (verbalment) al debat.
- La introducció de les composicions com a una nova tècnica de reflexió per l'alumnat i que facilita una participació més equitativa.

NUSOS

- En alguns casos el debat (oral) generat a partir de l'activitat de posicionament es monopolitza per aquelles persones del grup que tenen més facilitat o costum de parlar en el gran grup.

MILLORES

- Recollir les reflexions i justificacions de les composicions com a evidència per l'avaluació.

MÒDUL 4

Les nostres
emocions per
connectar amb el
medi

OBJECTIUS

- Fomentar el respecte pel grup i destacar la importància d'expressar les nostres emocions i escoltar les de la resta de persones.

COMPETÈNCIES CURRICULARS

- Desenvolupament d'iniciatives i hàbits basats en la reducció, la reutilització i el reciclatge per conservar el medi ambient, el territori i la naturalesa de l'entorn proper.

Foto 1. Escola Especial Mare de déu de Montserrat

Foto 2. Escola Ernest Lluch

Foto 3. Institut Eduard Fontserè

Foto 4. Escola Cèsar August

CLAUS

- La participació conjunta del grup com a element necessari per dur a terme l'activitat.
- Quan s'aconsegueix superar algunes d'aquestes activitats a través del suport entre companyes la satisfacció és col·lectiva.
- La creació d'instruments a partir de materials reciclats fomenta la creativitat de l'alumnat.

NUSOS

- Problemes de sonoritat en alguns espais.
- Manca de participació a l'hora de buscar materials previs per crear instruments.

MILLORES

- Coordinar la recerca de materials amb el professorat.

ESPAI DE REFLEXIÓ I (PROFESSORAT)

El centre educatiu com espai transformador

OBJECTIUS

- Analitzar des d'una perspectiva ecofeminista el centre educatiu.

Foto 1. Escola Ernest Lluch

Foto 2. Escola Cèsar August

Foto 3. Institut Montjuïc

Foto 4. Escola Especial Mare de déu de Montserrat

CLAUS

- Visibilitzar les accions de cures cap a les persones i el medi ambient que duen a terme al centre educatiu (en la tasca docent, matèries, centre).
- El professorat pensa maneres de millorar, coordinar i dotar de recursos aquestes accions.

NUSOS

- Manca de temps i recursos (humans, materials) per l'atenció de cures de l'alumnat.

MILLORES

- Fer arribar les reflexions resultants a la resta de claustre.

MÒDUL 5

Relats ecofeministes mundials i locals

OBJECTIUS

- Comprendre les causes estructurals de les vulneracions del dret a la no discriminació i el dret al medi ambient sa en l'entorn immediat, local i el món.

COMPETÈNCIES CURRICULARS

- Anàlisi de les diferents cosmologies i cosmogonies, i la seva vinculació amb el medi ambient, el territori i la naturalesa.

Foto 1. Escola Ernest Lluch

Foto 2. Escola Especial Mare de déu de Montserrat

Foto 3. Institut Eduard Fontserè

Foto 4. Escola Cèsar August

CLAUS

- Conèixer pràctiques ecofeministes relacionant els conceptes teòrics tractats fins al moment.
- Reconèixer algunes infraestructures i plans urbanístics propers com a situacions d'agressió al medi ambient i com s'organitzen la defensa del medi ambient i les persones.
- El teatre de l'oprimit fomenta la participació de tot el grup, el treball en equip i la creació conjunta.

NUSOS

- S'observa que l'alumnat rep massa informació de diferents lluites i no les pot assimilar en el temps reduït en què es desenvolupa el mòdul.

MILLORES

- Reduir el nombre de pràctiques ecofeministes que es presenten i destacar els aspectes clau de cada una.

MÒDUL 6

Fem Eco al centre educatiu?

ESPAI DE REFLEXIÓ II (ALUMNAT)

Disseny de l'artivisme

Estructura del mòdul 6

IAP - Investigació Acció Participació

La IAP és una metodologia d'intervenció comunitària que busca canviar una situació a través de tres fases: investigar, actuar i participar.

Sessió 1. Investiguem el centre educatiu

Sessió 2. Espai de reflexió II alumnat: disseny de l'artivisme

Sessió 3. Artivisme a la comunitat educativa

OBJECTIUS

- Identificar els espais del centre educatiu on es produeixen vulneracions vers el medi ambient i les persones i argumentar perquè es donen.
- Dissenyar i dur a terme una proposta que sensibilitzi i actuï per transformar les vulneracions identificades i garantir els drets treballats al centre educatiu.

COMPETÈNCIES CURRICULARS

- Tenir una actitud favorable cap a la defensa i cura del medi ambient, el territori proper i llunyà, i la naturalesa, així com reivindicar els drets individuals i col·lectius que garanteixin un entorn mediambiental adequat per al desenvolupament dels éssers vius i les persones.

CLAUS

- La investigació aporta unes "noves ulleres ecofeministes" per observar els seus espais quotidians i facilita la reflexió.
- Es visibilitzen les opinions, de vegades contraposades, de diverses persones (o grups de persones) sobre un mateix espai.
- La intervenció artística motiva a la majoria de l'alumnat.
- La preparació de la intervenció artística provoca que l'alumnat hagi de relacionar les temàtiques abordades durant la campanya amb la creació que està elaborant en aquell moment.

NUSOS

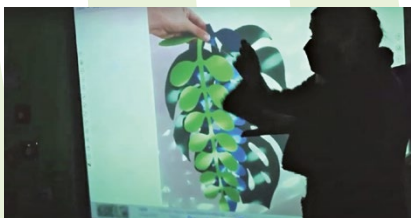
- El discurs imperant sobre reciclatge molts cops anul·la o impedeix que a l'alumnat sigui creatiu.
- La manca de temps i el gran nombre de persones no permet la creació conjunta d'una intervenció que aprofundeixi en les problemàtiques identificades.
- A secundària destaca la falta de pro activitat en la proposta d'intervencions artístiques (reconeixen no tenir-ne costum).
- Apareix la manca de confiança en el fet que aquestes intervencions no tinguin cap repercussió que pugui generar canvis.

MILLORES

- Dotar de més temps el procés de creació artística coordinant-ho amb altres actuacions existents al centre educatiu.
- Proposar dinàmiques que fomentin la creació de propostes per part de l'alumnat.

IAP - Investigació Acció Participació

2. DISSENY I PREPARACIÓ DE L'ARTIVISME

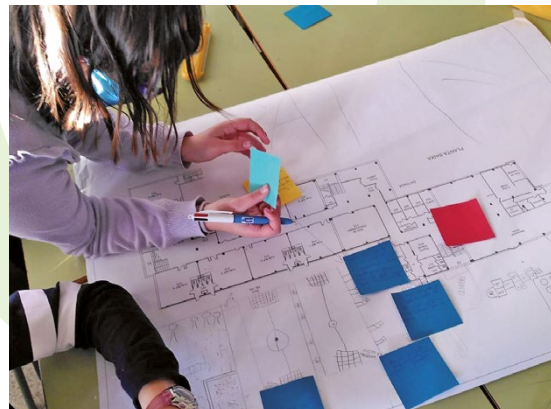

3. SENSIBILITZACIÓ A LA COMUNITAT EDUCATIVA

Teixit "CUIDEM L'HORT"
Escola especial Mare de déu de Montserrat

1. INVESTIGACIÓ AMB PLÀNOLS DEL CENTRE I OBSERVACIÓ PARTICIPANT

Exposició d'ombres de siluetes humanes Institut
Eduard Fontserè

Bosses estampades Escola Cèsar August

Land-Art Institut Montjuïc

Jardí vertical Escola Ernest Lluch

Teixit "JUNTES FEM VIDA"
Institut Escola Renaixença

ESPAI DE REFLEXIÓ I (MIXT)

Implicació per a la transformació

OBJECTIUS

- Viure l'assemblea com a exemple de format participatiu. Trobar estratègies i identificar canals de participació on es puguin transformar les situacions discriminatòries identificades. Reconèixer que cada persona pot aportar elements positius a favor del dret al medi ambient sa i a la no discriminació al centre.

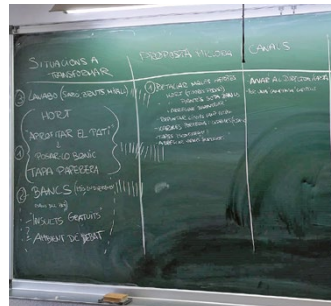

Foto 1. Escola Ernest Lluch

Foto 2. Escola Cèsar August

Foto 3. Institut Montjuïc

Foto 4. Institut Eduard Fontserè

CLAUS

- L'alumnat i professorat participant disposen d'una guia per realitzar les propostes de canvi treballades.
- L'assignació de rols per a dur a terme una assemblea i l'acotament en les temàtiques a tractar facilita la dinamització i el bon desenvolupament de la mateixa.

NUSOS

- L'alumnat (sobretot de secundària) rebutja la participació en aquests espais per la manca de resultats en experiències prèvies.
- L'alumnat genera propostes de canvi molt relacionades amb els discursos de reciclatge i actituds individuals.
- Les assemblees tenen una duració molt escassa per manca de temps.
- Quan es disposa de temps per fer l'assemblea les discussions sobre propostes de canvi "s'estanquen", es genera sensació de fatiga al grup i costa arribar a consensos o ser creatives.

MILLORES

- Introduir mètodes de participació alternatius (cos, expressió artística i altres) com a manera de posicionar-se en els debats i facilitar la participació de tothom.
- Dedicar més temps i dinàmiques a la valoració per part de l'alumnat del conjunt de les sessions.

Mecanismes de canvi copsats

ELEMENTS CLAU PER A LA TRANSFORMACIÓ

APRENTATGES DE L'ALUMNAT

- L'alumnat ha integrat els conceptes al llarg del projecte, es destaca la seva interiorització en l'espai de reflexió a través de les composicions artístiques que ajuden a la comprensió a través de la creativitat i el diàleg.

VINCULACIÓ AMB LA REALITAT DE L'ALUMNAT

- Al debat en plenària permetia que l'alumnat apropés i integrés les temàtiques al seu dia a dia, funcionant així com un espai col·lectiu d'expressió i escolta activa per a la responsabilització personal i grupal.
- Apropar lluita local existent activa en el moment fa que l'alumnat s'interessi.

EDUCACIÓ EMOCIONAL

- L'educació emocional és un punt d'inflexió del projecte amb la connexió a la tallerista com a referent i a la proposta educativa.
- La creativitat permet un aprenentatge significatiu perquè connecta el procés formatiu amb la sensibilitat personal i grupal.

INVESTIGACIÓ ACCIÓ PARTICIPACIÓ

- A partir de la IAP s'ha encès la idea que l'alumnat és agent actiu de canvi en el seu entorn. Aporta una consciència de responsabilitat i pertinença col·lectiva al centre, i obre un procés a seguir per al canvi.
- Propostes artístiques per abordar cadascuna de les fases de la IAP són una eina de recerca de les vulneracions de drets als centres; exemples d'accions artivistes inspiradores per al disseny de les accions a cada centre; i l'execució de les accions artivistes que vinculen les vulneracions de drets identificades amb accions artístiques amb impacte comunitari tenint en compte cada context.
- Amb la col·laboració amb Creart es reforça la relació entre els aprenentatges i el missatge artístic en la sensibilització a la comunitat educativa.

APRENTATGE DE CENTRE

- Els espais mixtos de reflexió alumnat-professorat són un espai de trobada com agents de canvi, més enllà dels rols d'intervenció quotidians al centre.

Quadre de participació

PER CENTRES EDUCATIUS

CIUTAT	CENTRE	NECESSITATS	HABILITATS I INTERESSOS POTENCIATS PER TRIAR L'EXPRESSIONI ARTÍSTICA
L'Hospitalet de Llobregat (114 alumnes, 27 mestres i professorat)	Escola Ernest Lluch 5è	Falten espais verds al centre educatiu. Per motiu COVID-19 es troben a faltar el treball d'ambients i trobada amb les persones d'altres cursos.	Treball en equip i expressió plàstica i escrita
	Institut Eduard Fontserè 3r A, B i C	Falta de llocs on seure, estar tranquil·les i compartir. Volen aules més grans. La vegetació del centre no es cuida. Hi ha espais on es produeixen discriminacions cap a persones.	Fotografia, representació d'escenes i reflexió per transmetre el missatge
Tarragona (79 alumnes, 38 mestres)	Escola Cèsar August 5è A, B, C i D	Manca de vegetació i la que hi ha no es respecta. Destaquen relacions de cures entre companyes, menjador i cuina, professores... Per altra banda molesta l'excés de soroll i baralles en espais de convivència.	Ús creatiu del llenguatge
Barcelona (306 alumnes, 103 mestres i professorat)	Escola Especial Mare de Déu de Montserrat 3r i 4t d'ESO	A les aules hi ha molt de soroll i també n'entra del carrer. Volen millorar la decoració de l'aula i les finestres. Troben a faltar espais de trobada per motiu de la Covid-19. Algunes troben a faltar anar a l'hort, les que hi van l'identifiquen com l'espai que genera més satisfacció i creuen que el veïnat no el respecta. Al pati detecten zones més còmodes i d'altres incòmodes.	Sensibilització al barri, psicomotricitat fina i treball col·lectiu entre grups
	Institut Montjuïc 3r A, B i C	Troben a faltar treball en grups i projectes conjunts. Els passadissos com a zona de distensió i de trobada. El pati està brut, la vegetació poc cuidada, l'hort sense ús i el mobiliari malmès. Alguns WC estan molt descuidats.	Treball col·lectiu i interès en accions artístiques d'impacte visual
Hostalets de Pierola (36 alumnes, 4 professorat)	Institut Escola Renaixença 1r d'ESO A i B	Es destaquen actituds discriminatòries cap a les persones i el medi ambient a l'aula. Assenyalen la falta d'arbres i bancs en algunes zones del pati sobretot a la part de secundària, així com la brossa al voltant de de l'escola.	Treball col·lectiu i interès en accions artístiques d'impacte visual

TIPUS DE SENSIBILITZACIÓ	TEMES TRACTATS A L'ESPAI DE REFLEXIÓ MIXT PER MILLORAR DRETS A MEDI AMBIENT SA I A LA NO DISCRIMINACIÓ
Jardí vertical representant la vegetació amb missatges sobre el dret al medi ambient sa i les cures en el marc del dia mundial dels drets humans al passadís de l'escola.	Crear una estructura a l'entrada per deixar-hi patinets i bicicletes (potenciant desplaçaments "nets"). Posar testos molt grans amb plantes al pati de l'escola.
Taller d'ombres de siluetes humanes que mostraven escenes sobre les relacions i posterior exposició col·lectiva i sensibilització a cada espai identificat.	3r A: Posar bancs al pati i parar atenció a les discriminacions entre persones. 3r B: Demanar d'ampliar i millorar la seva aula i els lavabos. 3r C: Dividir els espais del porxo i les grades per cursos per poder-hi estar còmode.
Bosses de tela estampades amb missatges a favor de les relacions positives amb les persones i el medi ambient i posterior exposició a cada espai (menjador, entrada, passadís, pati).	5è A: Posar escombraries per reduir la brossa a l'entrada i tenir persones encarregades de millorar la convivència al pati. 5è B: Millora la zona de plantes (també a l'aula) i hort, regular el soroll i posar música per relaxar-se. 5è C: Recuperar activitats amb altres grups on poder coincidir, mantenir els grups-classe sense barrejar-los cada any. 5è D: Arreglar la pudor de la claveguera, reduir el soroll en espais conjunts.
Teixit gegant del missatge «Cuidem l'hort» al tancat del recinte per sensibilitzar el veïnat perquè no hi llenci brossa.	3r: Proposen accions per reduir el so a l'aula. Es busquen alternatives per fer del pati un espai més còmode. 4t: Es decideix treure alguns cartells que tenen massa informació, prioritzar els seus materials, pintar les parets i sostres i posar vegetació a la finestra.
Intervenció de Land-Art amb dos focus que evocuen espais de cura cap al medi i cap a les persones. Al contorn d'un arbre (afegint-hi cintes amb missatges de cures al medi i les persones) i l'adequació d'una taula de la zona del pati, per potenciar les cures en aquests espais.	3r A: Volen que les seves creacions artístiques es mantinguin penjades a les parets de l'aula. Posar tapes a les escombraries del pati i fer una optativa d'hort per activar-lo. 3r B: Controlar l'accés als lavabos perquè aquests es mantinguin nets. Reduir el menjador que es deixa al pati de l'esmorzar. 3r C: Posar tapes a les escombraries, pintar les línies de les pistes i posar reixes a les porteries, desbrossar els bancs i arreglar l'hort.
Teixit gegant del missatge «Juntes fem vida» al tancat del recinte per potenciar el treball en grup i sensibilitzar a la resta del centre.	1r A: No es pot desenvolupar l'assemblea. 1r B: Més arbres, plantes i bancs al pati. Reduir la despesa d'energia a l'aula.

Valoracions

DE L'ALUMNAT, EL PROFESSORAT, LES EDUCADORES I DE LA PRACTICUM DE PEDAGOGIA

ALUMNAT

Sara

Alumna escola Ernest Lluch

L'experiència se sent molt xula perquè dius allò que vols canviar i jo he expressat tot el que tenia a dir.

Natàlia

Alumna institut Montjuïc

Això que fem no ho fem habitualment, però estaria bé fer-ho més sovint perquè estem cuidant el planeta i el nostre pati, ens agrada estar aquí i tenir-lo en bon estat.

Rajvir

Alumne institut Eduard Fontserè

En la imatge apareixen els dits que assenyalen a les persones les acusen per ser d'un altre color o d'un altre país. Això passa als instituts i també al món.

Júlia

Alumna Institut Escola Renaixença

Estem teixint la frase "Juntes fem vida" perquè els nens de l'escola s'adonin de la natura i del que necessitem.

PROFESSORAT

Natalia

Mestra escola Cèsar August

L'alumnat vol un espai més agradable per la convivència amb plantes, menys brutícia. Potser nosaltres els adults podrem canviar els espais en un futur tenint en compte l'opinió de l'alumnat.

Núria

Mestra escola especial Mare de déu de Montserrat

Ens ha ajudat a tractar temes complexos que no saps com enfocar tant a nivell conceptual com amb metoologies diverses.

Esteve Martí

Professor institut escola Renaixença

Des d'un inici, en què no coneixíem cap concepte, l'alumnat ha pogut anar entrant en aquest món de l'ecofeminisme. Al principi van anar sortint moltes idees inconnexes que s'han anat trobant i s'ha pogut plasmar en una idea que a més se'ns quedarà i la veurem cada dia [referint-se a l'artivisme al pati].

Vanessa

Professora institut Montjuïc

El projecte els ha fet reflexionar sobre coses que no paraven gaire atenció i els ha vingut bé fer la reflexió perquè els ha connectat amb el seu medi més proper; el pati de l'institut. Sentir-se propers al seu medi els fa desenvolupar la seva reflexió i fer-se càrrec de les coses que més utilitzen com és el seu pati.

EDUCADORES

Iris

Educadora d'Akwaba a l'escola Ernest Lluch

L'alumnat té moltes ganes d'aprendre, i els continguts surten d'allò que normalment s'ensenyaria a una escola. Es parla de veritats incòmodes, però necessàries per a la conscienciació.

Júlia

Educadora d'Akwaba a l'institut Eduard Fontserè i a l'institut Montjuïc

El fet de parlar de les cures, de sentiments, de pèrdues, a elles els hi va agradar molt i ho van trobar útil. Crec que està molt ben plantejat, igual que la forma d'explicar-ho a través de formats com la capsa de les emocions, el relat, les composicions i l'assemblea, entre d'altres.

Creart

Educadores artístiques

La diversitat de propostes creatives ha permès adaptar cada acció al grup i al context.

Carol Pujadas i Chené Gómez, educadores artístiques de Creart, a una sessió amb l'escola Ernest Lluch

PRACTICUM PEDAGOGIA

La Irene Abellan, com a practicum de Grau de pedagogia de la Universitat de Barcelona el curs 2020-2021, ha realitzat amb Akwaba observacions i sistematitzacions de la campanya Fem Eco per avaluar l'aprenentatge de l'alumnat. Es destaca del seu treball:

a) Observacions generals del seguiment a dos centres educatius

- ESCOLA ERNEST LLUCH
Les participants han mostrat facilitat per entendre i comprendre nous conceptes i posar-los en relació amb coneixements que ja tenien. Connecten amb les seves emocions i tenen entusiasme per realitzar activitats dinàmiques sobretot si impliquen moviment.
- INSTITUT EDUARD FONTSERÈ
Funciona l'adquisició de coneixements i nous conceptes com a través de dinàmiques, visualització d'imatges i lectura de textos. A través del feedback directe amb l'alumnat a través de preguntes i de posar en relació els diferents continguts de diferents mòduls es comprova que s'han entès aquests conceptes.
El grup d'alumnes mostra alegria al veure el resultat final de la seva feina. S'hi identificaven, observaven les altres fotografies de les seves companyes i les comentaven. Els animava a seguir el procés de participació.

b) Buidatge de fitxes d'autoavaluació

- ESCOLA CÈSAR AUGUST
S'observa un discurs homogeni. La majoria dels problemes detectats tenen a veure amb la falta de reciclatge i la contaminació provocada per la industrialització. No es pot observar si la resposta dels infants prové de la pròpia reflexió i el pensament crític o bé d'activitats prèvies realitzades a la majoria d'escoles en qüestions de reciclatge o similars.
- ESCOLA ESPECIAL MARE DE DÉU DE MONTSERRAT
Hi ha consciència de la necessitat de tenir cura del medi ambient. S'observa també que l'alumnat relaciona el benestar de les persones amb el dret al medi ambient sa. Es relaciona la creació d'espais verds i d'horts amb la millora del medi ambient.
- ESCOLA ERNEST LLUCH
S'observa que els infants creuen que és important un canvi en la forma d'actuar de les persones.
- INSTITUT EDUARD FONTSERÈ
Les problemàtiques ambientals es realacionen amb "la contaminació" i amb l'ús del plàstic de forma automàtica. Aquest fet dificulta profunditzar en les causes i en els efectes de la situació mediambiental actual que resulta més complexa.

c) Propostes de millora

- Establir uns ítems a avaluar en les observacions que siguin més concrets.
- Es considera necessari observar l'evolució dels aprenentatges de forma individual, però caldria buscar també formes d'expressió i avaluació més creatives i fugir de les fitxes i qüestionaris.

Difusió

A PROFESSIONALS DE L'EDUCACIÓ I CIUTADANIA

Guia pedagògica

El 23 d'abril de 2021, es va publicar la guia pedagògica de la primera fase del Fem Eco en format digital. Es pot descarregar a: https://femecoakwaba.files.wordpress.com/2021/04/guia_pedagogica_femeco_1afase.pdf

Sessions formatives a la Universitat

Els dies 16 i 17 de febrer de 2021 Akwaba va apropar l'Educació per a la Justícia Global i el Fem Eco a la Facultat de Ciències de l'Educació (URV).

Cinema a la fresca «Connectem el gènere i el medi ambient»

El 2 d'octubre de 2020, es va projectar el documental Cuidar entre Terres. Mujeres Pa'lante ha participat del documental i ha col·laborat en aquesta edició del cinema a la fresca dinamitzant la sessió i oferint un càtering amb el suport de l'Ateneu Cooperatiu la Col·lectiva.

Bloc

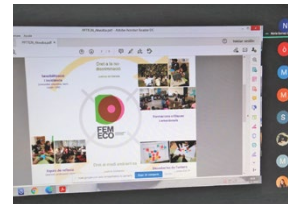
Al bloc de la campanya podeu consultar els continguts, els materials i les notícies: <https://femecoakwaba.wordpress.com>

Formació en educació emocional i EpJG

Difusió de la visió d'educació emocional en l'experiència Fem Eco a l'eix educació de lafede.cat a Rosa Sensat el 20 de juliol de 2020.

Notícia betevé

Difusió de l'artivisme de l'EE Montserrat per cuidar l'hort comunitari al C. Gènova. <https://betve.cat/btv-noticies-73/btv-noticies-73-1007/> minut 4:46''

Aula L'H

El 9 de desembre de 2020 Akwaba va presentar l'experiència duta a terme durant aquesta primera fase del Fem Eco al programa "Aula L'H" de Televisió l'Hospitalet, es pot consultar a:

https://lhdigital.cat/web/digital-h/televisio/veure-video/-/journal_content/56_INSTANCE_ZrP3/11023/14968276

Revista l'Estaca

El 29 de desembre de 2020 la revista l'Estaca va publicar un article sobre la campanya, es pot consultar a:

<https://lestaca.com/2020/12/29/akwaba-continua-la-lucha-por-elmedio-ambiente-con-fem-eco/>

Webinar

El 15 de desembre de 2020 a la jornada online «Educació i Justícia Global a Tarragona» organitzada per l'àrea de Cooperació de l'ajuntament de Tarragona, Akwaba va presentar l'experiència del Fem Eco a l'escola Cèsar August.

Jornada Canviar l'educació per canviar el món

El 15 d'abril de 2021 Akwaba va participar exposant l'experiència Fem Eco a l'escola Cèsar August inclosa en el mapa Educa Justícia Global. En aquesta jornada d'àmbit nacional van participar més de 100 persones. Enllaç al vídeo de la jornada:

https://www.youtube.com/watch?v=RCD-EajD3_U

Reunió professorat xarxes escoles sostenibles

El 6 de maig de 2021 Akwaba va presentar la guia pedagògica del Fem Eco a un grup de mestres i professorat que pertanyen a la xarxa d'escoles sostenibles de l'Hospitalet.

Agraïments

A TOTES LES QUE HO HAN FET POSSIBLE

IDEACIÓ

Equip d'educació per a la Justícia Global d'Akwaba

COORDINACIÓ

Núria Gómez Camprubí

ACOMPANYAMENTS ACADÈMICS

Grup BCNUEJ (ICTA UAB)

Marien González (àrea ecofeminisme d'Ecologistes en Acció)

Grup d'Innovació i didàctica curricular de la URV

ACOMPANYAMENTS

Begoña Carrera Redondo

Emma Casadevall Sayeras

FORMACIONS

Ecologistes en Acció

Creart

Montse López Amat

Suzette Fonseca Rodríguez

CREACIÓ DEL CONTINGUT

Quim Lucha

Montse López Amat

Suzette Fonseca Rodríguez

Dandara Flores Magon

Creart

EDUCADORES

Andrea Bertran

Karen Chiriboga

Suzette Fonseca

Pere Grané

Iris Higuera

Maria Pérez

Nina Guiu

Núria Soler

Júlia Trias

Paula Villanueva

EDUCADORES ARTÍSTIQUES

Creart

Dandara Flores

Jonathan Oporto

SEGUIMENT PRACTICUMS

Irene Abellan (UB)

Lucía Cano (UAB)

Marta Civill (UAB)

Sara Ortiz (UPF)

Maria Pérez (UAB)

CENTRES EDUCATIUS

Coordinadores

Mestres

Professorat

Alumnat

ESPAIS AIRE LLIURE PROPERS

Matacavalls de L'H

Plaça Pirineus de L'H

Parc fluvial de Tarragona

Bosc d'Hostalets de Pierola

Pati institut Montjuïc de BCN

Jardins del Doctor Pla i Armengol de BCN

MMCC

Betevé

L'H Digital

Revista l'Estaca

SUPORT

Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de Tarragona

Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

IMATGE GRÀFICA

Amaia Martin / supercobra.net

DISSENY PUBLICACIONS I RECONeixEMENTS

Iolanda Guàrdia Ruiz

ALUMNAT PARTICIPANT I EQUIP PEDAGÒGIC DELS CENTRES EDUCATIUS

Exemple de reconeixement entregat a cada grup classe junt amb una planta.

El recull d'experiències per què i per a qui?

Aquest llibret presenta la sistematització d'experiències de la primera fase del projecte Fem Eco: connectem el gènere i el medi ambient a l'escola i al món. Representa una mostra, adreçada a les professionals de l'educació i la cooperació, d'allò que ha suposat la implementació d'aquesta fase als centres educatius.

Carrer Llobregat 145, baixos
08904 L'Hospitalet de Llobregat

educatiu@fundacioakwaba.cat
www.fundacioakwaba.cat
www.comvivim.wordpress.com
(+34) 934 407 696

col·labora

amb el finançament

amb el suport de

